

Аз бях от първите

Доказателство на Емил Арсенов, из Българският ГУЛАГ. Свидетели, София 1991, ст. 82-83.

Сега съм на 81 години, пенсионер. В миналото бях търговски представител на две германски фирми за строително желязо. Внасяхме в България хиляди тонове. От 1930 до 1944 г. живях в Берлин, Париж, Виена и пр., като освен с търговска дейност се занимавах с кино и журналистика. През септември 1944 се завърнах с последния самолет от Виена за София. След победата на комунистите ми бе отнета търговската дейност.

През април 1949 г. попаднах в една от първите групи, които бяха изпратени на лагер в **Богдановдол**. Началник беше Гершанов. Разпределиха ни на работа в мините и на открито за копаене на земя. Аз попаднах в тази група. Гершанов беше голям побойник, но към интелigentните хора се държеше по-въздържано. Имахме право месечно на колет от 5 кг храна, на пари и кореспонденция с близките си. По едно време се появиха слухове, че ще ни карат неизвестно къде. Една сутрин през месец юли същата година ни казаха да си съберем багажа и **ни отведоха до влак с конски вагони**. Бяхме много разтревожени, защото се появиха слухове, че ще ни пращат в Сибир. Пътувахме дълго време, но за наша радост една сутрин ни стовариха близо до река Дунав, все пак в България.

Нашата група беше първата, която изпратиха в Белене, на остров Персин. Там беше съвсем диво и пусто. На групи сечахме дървета за скелети на бараки и за обзавеждане на лагера. Мина дълго време, докато се създадат що-годе поносими условия за живеене. Бяхме в лошо състояние, нямаше осветление. По-късно, когато влязохме във връзка с близките си, пращаха ни свещи, за да можем вечер да се оправяме за спане. Работеше се непрекъснато по цял ден, строяхме бараки, които после измазвахме с кал. Храната беше много слаба, спасяваха ни колетите.

Аз работех в една група за изкореняване на пънове - готвеха се площи за засаждане. В моята група беше и генерал Вълков, бивш член на легацията ни в Рим. Той беше много стар и болнав. Имаше и една група анархисти, които не контактуваха с останалите лагеристи. По мое време там бяха и пианистът Трифон Силянски, певецът Вернер Враховски, балетистът от Музикалния театър Запрян Божилов. След работа по проверка можехме да се събираме на приказки. Там срещнах брата на проф. Александър Цанков (мисля, че се казваше Тончо), крупния софийски търговец и финансист Богдан Бошнаков и други известни личности, на които не си опомням вече имената. Имаше и побоища, главно над младите, ако се държаша своеволно. Постепенно се създадоха нови обекти - 1, 2, 3 и 4, с които обаче нямаше връзка. През Дунава направиха понтонен мост.

Ние бяхме пионерите на Белене и може би затова не се държаша брутално с нас. За 9 септември и Нова година имаше свиждане с близките си. Бях изпратен за 6 месеца, но престоят ми продължи повече от година. Моите родители постоянно действаха за освобождаването ми. Пуснаха една група за 1 май 1950 година, в която попаднах и аз. След освобождението ни бяхме вече белязани, не ни се даваше да работим друго освен груба работа - като за лагеристи. Не бях гледан с добро око от властта, последователно попаднах в три процеса - за "културен шпионаж" и за пропаганда на американския начин на живот - тъй като получавах по пощата плочи на американски певци и кореспондирах с американски артистични клубове, които имаха благотворителен характер. Бях в Софийския и Старозагорския затвор.

Без никакви извършени престъпления отдадох пет години от живота си благодарение на нетърпимостта на комунистите към всички, по-различни от тях.